

Delavstvo v Ljubljani in okolici!

V nedeljo 6. avgusta zjutraj se sestanemo že pred osmo v Šelenburgovi ulici št. 6 na dvoršču.

Točno ob 8. odhoda na južni kolodvor, kjer bo sprejem s posebnim vlakom prišlih in drugih sodrugov in sodruginj.

Potem izprevid od kolodvora do Narodnega doma, kjer se opravijo pozdravi in odzdravi.

Nato ogledovanje Ljubljane in nje znamenitosti v skupinah.

Popoldne ob 3. na vrtu Narodnega doma (ob slabem vremenu v areni in notranjih prostorih Narodnega doma)

:: velika ljudska veselica ::

z različnimi zabavami in razvedrili. Na veselici sodelujejo pevski zbor „Vzajemnosti“, Zagorska godba in Ljubljanski orkester. V paviljonih strežejo cenj. sodruginje. Postrežba točna ob navadnih cenah.

V areni ples (vsak ples 10 h)

Vstopnina na veselico 40 h. Otroci v spremstvu staršev prosti.

Pokažimo, da vemo ceniti poset svojih dragih gostov!

Razočaranje v Turčiji.

Skoplje, koncem julija.

Tri leta so minila dne 10. julija, odkar se je izvršila mladoturška revolucija. Tri leta, to je časa dovolj, da se po posledicah in po sadovih, ki jih je rodila, izreče objektivna kritika. V treh letih se še ne morejo zahtevati čudeži, to vemo prav dobro, toda smer novega dela mora v treh letih že postati jasna.

Mladoturška revolucija je bila povsod radostno in navdušeno pozdravljena. Z velikim entuziazmom jo je pozdravila dežela, ki je stala pod Abdul Hamidovim trinoštvom, pod sistemom najpogostejše korupcije, brezpravnosti, vohunstva in ovadštva. Mladoturki so nastopali s tako donečimi besedami in lepimi obljubami, da je ljudstvo, ki ni bilo do tistih časov vajeno niti lepe besede, z neomejnim zaupanjem pričakovalo resnično rešitev od novega, mladoturškega režima.

Javno mnenje v tujini ni bilo nič manj navdušeno. Svetovno časopisje po vseh glavnih

mestih Evrope je bilo polno slavošpevov. Mladoturke je smatralo za idealne pionirje kulture in civilizacije. Turčijo je šteli med moderne države. Nekaterim znanim posebno avstrijskim in nemškimi politikom in učenjakom se je zdel nastop mladoturkov še preveč radikalen in preveč nagel, pa so svarili revolucionarje, naj bodo previdni, naj se ozirajo na stare šege, na tradicije in na predsodke v Turčiji.

Tega svarila ni bilo treba. Evropa se je motila, ker je preveč poslušala besede in jim preveč verjela. Pa ni čudo. Saj se je motila še dežela in velik del prebivalstva je potreboval cela tri leta, da se je zdrnil iz navdušenega optimizma in spoznal, da tista dejanja, ki so se imenovala revolucija, niso bila nikakršna revolucija. Zdaj pa že spoznava ljudstvo, da gre po starem in še slabše kakor po starem. Letošnje praznovanje desetega julija je pokazalo, da niti aranžerji, mladoturki in uradniki ne verujejo več v bajke o revoluciji, še manj pa v bajke, o „bratstvu, svobodi in enakosti“, ki so jih mladoturki kot slabi kopisti francoskih revolucionarjev iz dobe zadnjega Ljudevita razkrivali po Turčiji. Abdul Hamid je danes s svojim nekoliko zmanjšanim haremom „zaprt“, ali Abdul Hamidov duh vlada v deželi še bolj okrutno. Izpremenilo se je ime, in če gre reakcija svojo pot.

V splošnem revolucionarnem entuziazmu je mala peščica ljudi ostala skeptična. Socialisti maloštevilni in neorganizirani, niso hoteli prav verjeti resnosti oficirske revolucije. Kmalu se je pokazalo, da so imeli prav. Ko so mladoturki dobili moč v roke, so brez dolgega obotavljanja razkrili svoj pravi značaj. Njih prva skrb je bila skleniti protidelavske in proti narodne zakone. Tako je bil med prvimi zakoni zoper stavke, s katerim se jemlje delavcem pravica gospodarskega boja; potem nesramni potepuški zakon, ki omogoča, da se vsak pošten delavec lahko označi za vagabunda in telesno kaznuje; društveni zakon, ki prepoveduje narodna politična društva, vsa druga pa izročajo milosti in nemilosti policije; zakon o zatiranju čet, ki sicer še ni zakon, ali se izvršuje, dasi je le še projekt, in omogoča, da se tepo, zapirajo in mučijo žene in otroci, da se požig jo hiše in cele vasi, da bi se na tak barbarski način uničilo četništvo; zakon o prepornih cerkvah, ki se da s svojo dvomiselnostjo razlagati tako ali tako in se na njega podlagi vedno razne krščanske narodnosti ščujejo druga proti drugi; zakon o podpiranju muhažirov, ki ima namen okrepitei turški element na račun neturških narodnosti itd.

To so vse zakoni, torej boljša stran mladoturškega delovanja. Ali strašnejše so protizakonitosti.

Tri leta obstaja in deluje v Carigradu

vojno sodišče, ki je namenjeno samo časopisju, da visi neprenehoma Damoklejev meč nad glavami časnikarjev. Kar izpusti vojno sodišče, tega ne izpuščata kuršum in kama (turške oblastniji). V treh letih imamo zaznamovati nekoliko grozljivih političnih umorov, ki s svojim cinizmom prekašajo grozote Abdul Hamidove. Dočim je Abdul Hamid preganjal samo svoje nasprotnike iz strahu, da ga ne umore, ubijajo današnji vlastodržci sredi ulice.

Časopisje v Carigradu nima svobode, po deželi pa še manj; časopisi se stalno prepovedujejo, uredniki pa zapirajo.

Protizakonitost je to, da se ljudstvu siloma grabi orožje in da se prebivalstvo muči na zverski način, kakršnega bi se bil sramoval sam Nero, dokler ne pokaže orožja. Nič ne navadnega ni, če kdo nima orožja pa ga ne more pokazati, da ga uničijo do smrti.

Ubijanje množice pri zatiranju uporov se ne more več imenovati protizakonitost. Tu se požiga in mori brez obzira, brez zmisla in brez cilja, kakor da hočejo zverine utišati svojo žejo za krvjo.

Vsa triletna mladoturška politika je šovinistična, tiranska in reakcionarna. Kot njene posledice vidimo upore na vseh koncih in krajih, čete v vseh pokrajinah, atentate na vlake in povsod po mestih in po deželi nesigurnost osebe in imetja. Kakor da je bilo treba krone vsega, poleg vse krvi in vseh požigov nam je prišla še kolera in začela neusmiljeno kositi. Sedaj je položaj tak: Kar izpusti komitetska četa, to pričaka turška vojska, kar uide turški vojski, naleti na arnavtsko puško, kar se ne reši arnavtske puške, to pograbi kolera in kar je ušlo vsem tem nevarnostim, to zalotijo mladoturki v Carigradu. In pokraj vsega tega so dne 10. julija poizkušali paradirati v Carigradu s proslavo Hurijeta (ustava). Ali doživeli so razočaranje. Ljudstvo se nikakor ni udeleževalo slavnosti, nikjer ni bilo veselih lic, nikjer klicev „jažasan hurijet“, ampak vsa množica je bila apatična, nevesela kakor na pogrebu in celo godba je bila bolj podobna mrtvaški koračnici kakor proslavi revolucije. Vse je na čistem glede tega, da je bratstvo, svoboda in enakost mrtva in narod gleda poln nezaupanja na mladoturške vlastodržce, ki se drže samo še s pomočjo bajonetov militarizma in ki niso nič drugega kakor pandurji evropskega kapitalizma.

Socialni demokratje v Turčiji, ki nikdar niso verjeli v mladoturško revolucijo, pa imajo sedaj važno in veliko nalogo, da vcepijo delavnim ljudskim masam z zavednostjo in da jim vdihnejo pravega revolucionarnega duha. Socialna demokracija v Turčiji se razvija in v tem je jamstvo za osvoboditev narodov in delavskih množic tudi v otomanskem cesarstvu.

Sijanja protiklerikalna manifestacija v Belgiji.

Bruselj, 1. avgusta.

Za 15. avgusta pripravljata socialno demokratska in svobodomiselnostna stranka orjaško narodno manifestacijo zoper klerikalno šolsko postavbo in za splošno in enako volilno pravico. Priredba bo tvorila ne le višek mogočnega protiklerikalnega gibanja, ki vre po vsej deželi temveč bo po svoji ogromnosti in po svojem sijaju daleč nadkrilila vse manifestacije, kar jih je videla Belgija.

Pripravljali odbor razglasa, da se je prijavilo za dežele doslej 110 tisoč udeležencev, ki so si naročili vozne listke. Število pa bo še mnogo večje. Železniške uprave morajo preskrbeti za 110 posebnih vlakov vsak za 1000 oseb. Železnice so dovolile udeležencem 50 odstotkov popusta. Zaradi silnega navala je uprava pripravila tudi tovarne vozove za osebni promet in jih opremila s klopami. Zaloga osebni voz je mnogo premajhna za ogromne množice belgijskega ljudstva, ki pohite 15. avgusta v Bruselj, da protestirajo proti klerikalni strahovladi! Kdor bi se ustrašil manjše udobnosti posebnih vlakov, je v nevarnosti, da dospje z normalnim vlakom v Bruselj, ko bo manifestacija že pri kraju. Zagotovilo, da dospo v pravem času — ob 10. dopoldne —, imajo le tisti, ki se prijavijo za posebne vlake. Zato je pripravljali odbor izdal parolo, da se vsi udeleženci prijavijo za posebne vlake, da morejo železniške uprave vnaprej oceniti število potnikov. Zaradi ogromnega navala posebni vlaki ne bodo vozili do centralnega kolodvora; udeleženci demonstracije se bodo porazdelili na razne druge kolodvore. Za prevažanje množic od posameznih kolodvorov do zborovališča poskrbi uprava cestnih železnic z izrednimi vozovi. Celo po vodi se bodo prevažali manifestantje. Udeleženci iz Willenbroeka se bodo pripeljali na ladjah v Bruselj. Za manifestacijo je pripravljali odbor postavil 1500 rediteljev!

Zborovališče se nahaja v bližini severnega kolodvora, torej v središču mesta. Obhod se se začne ob pol 11. in bo razvrščen po abecednem redu 9 pokrajin. Na čelu spreveda bo nosilo deset jezdecov rdeče in modre zastave in napispe, pozivaloče na boj za splošno in enako volilno pravico in proti klerikalnim šolskim zakonom. Za njimi pojdejo socialno-demokratski in svobodomiselni poslanci in senatorji — Sprevid se bo pomikal preko bulvarov, mimo rotovža, ljudskega doma (Maison de Peuple) do parka v Forestu, kjer bode ljudski tabor. Koncert socialističnih delavskih godb, v drugem delu parka koncert svobodomiselnega glasbenega zbora, otvoril ljudski tabor. Na

MAKSIM GORKIJ:

Mati.

Socialen roman v dveh delih.

Malorus je zmajal z glavo, napel se je kakor struna in dejal gledaje na mater:

— Videl sem . . . Vem . . .

Mati je vstala in skočila k njemu, trepetajoč po vsem telesu; pograbila ga je za roko — skušal je izviti svojo desnico, ampak ona jo je krčevito držala in strastno zašepetala:

— Moj ljubček, bodi tiho! Moj dragi . . .

Ni ni . . . nič ni, Paša!

— Potrpitel! — je zamolklo zamrmral Malorus. — Povem vam, kako je bilo . . .

— Ni treba! — je zašepetala mati in vsa v solzah gledala nanj. — Ni treba, Andruša . . .

Pavel se je počasi približal in je z vlažnimi očmi ogledoval prijatelja. Bled je bil in smešljaje je potihno in počasi dejal:

— Mati se boji, da si ti . . .

— Ne bojim se . . . Ne verjamem! Če bi videla — ne bi verjela!

— Potrpitel! — je dejal Malorus, ne da bi se ozrl na nju, in skušal oprostiti roko. — Nisem jaz . . . a preprečil bi bil lahko . . .

— Pusti, Andrej! — je dejal Pavel.

Malorus je sklonil svojo glavo k njemu in tiho, pretrgano dejal:

— Nisem hotel, ti veš, Pavel. Zgodilo se je tako: ko si ti odšel naprej, a jaz sem ostal z Dragunovim za ogrom — je Isaj prišel izza ogla . . . stopil v stran . . . meril naju z

očmi in smejal . . . Dragunov je dejal — vidiš? Vso noč me zasleduje . . . Potolčem ga. Pa je odšel . . . mislil sem, da domov . . .

— A Isaj je stopil k meni . . .

— Malorus je vzdihnil.

— Nihče me ni še tako podlo razžalil kot ta pes.

Mati ga je molče prijala za roko in potegnila k mizi; posrečilo se ji je, da ga je posadila na stol. Sama je sedla poleg njega, ramo ob rami. Pavel je stal pred njim in mrko grabil po bradi.

— Dejal je, da nas vse poznajo, da nas imajo orožniki vse zapisane in da nas polove še pred prvim majem. Nič mu nisem odgovoril, smejal sem se, a v srcu mi je kipel.

— Začel je, da sem pameten človek, da mi ni treba po tej poti, da naj raje . . .

— Prenehal je in si obrisal obraz z levico; njegove oči so suho žarele.

— Razumem!

— Dal Raje, je dejal, naj stopim v službo zakona.

Malorus je zamahnil z roko in potresel krčevito stisnjeno pest.

— Zakona . . . Ti prokleta duša! — je siknil zakoni zobe. — Če bi me bil udaril v lice, lažje bi mi bilo . . . in tudi njemu nemara. Ko pa mi je pljunil svojo smrdljivo slino v srce, nisem strpel.

— Andrej je krčevito iztrgal svojo roko iz Pavlove in z gnjusom je dejal:

— V lice sem ga udaril in odšel . . .

Zdaj pa mu je vzad Dragunov tiho rekel —

ali si mi prišel v roke? — Čakati je moral za ogrom . . .

Po kratkem molku je Malorus nadaljeval:

— Nisem se ozrl . . . dasi sem čutil . . . pojml možnost . . . slišal udarec . . . tako težak . . . silen . . . Šel sem svojo pot . . . mirno, kakor da bi bil žabo pohodil z nogo.

Ko sem bil že na delu, so zakričali ljudje — Isaja so ubili! Nisem verjel . . . Ampak roka mi je kar ohromela . . . težko sem jo obvladal . . . ni me bolela, ampak kakor da bi se bila skrčila . . .

— Pošknil je na roko in dejal:

— Vse svoje žive dni ne operem tega madeža . . .

— Da je le srce čisto . . . moj ljubček! — je tiho dejala mati.

— Nič si ne očitam . . . nel! — je trdo dejal Malorus. — Ampak zoprno mi je vse to! Tako blato v notranjosti . . . v prsih ta nesnaga! Čisto po nepotrebnem.

— Kaj pa misliš sedaj? — ga je oprezno vprašal Pavel.

— Kaj? — se je zamislil Malorus in sklonil glavo; vzravnavši jo, je smeje dejal:

— Ali naj rečem, da sem ga udaril . . . ne bojim se tega. Ampak sram me je, da bi to pravil . . .

— Stegnil je roke, vstal in ponovil:

— Ne morem. Sram . . .

— Slabo te razumem! — je dejal Pavel in zmajal z rameni. — Nisi ga ubil, in če bi ga bil . . .

— Brat moj, vsekako je bil človek . . . veš, da ga bijejo, pa mu ne priskočiš . . . ali ni to ostudna strahopetnost . . .

Pavel je trdo dejal:

— Vsega tega ne razumem . . . Pomišljal je nekaj časa in dostavil:

— To se pravi, razumem že, a čutili — ne morem.

— Piščal je zatrobila. Malorus je sklonil glavo na stran, poslušal krepko tulenje in dejal:

— Danes ne pojdem na delo . . .

— Jaz tudi ne . . . — se je odzval Pavel.

— Kopat se pojdem! — je smeje nadaljeval Malorus, se molče napravil in urno odšel.

Mati ga je spremila s sočutnim pogledom in dejala sinu:

— Reci, kar hočeš, Paša . . . Vem, da je greh ubijati . . . a nikogar ne smatram za krivca . . . Žal mi je bilo za Isaja. Tak droban željčiček . . . pogledala sem ga in se domislila, kako je grozil, da se obesijo . . . in prav nič zlobe nisem čutila, nič radosti, da je umrl . . . a žal mi je bilo . . . Sedaj pa mi niti žal ni . . .

Umolknila je, pomislila; potem pa se je začudeno zasmejala in pripomnila:

— Jezus Kristus . . . slišiš Paša, kaj govorim? . . .

(Dalje.)

šestih tribunah bodeta govorila po en socialni demokrat in en svobodomislec, na kar se zaobljubijo množice za boj proti klerikalni vladi.

Število udeležencev cene na 250 tisoč. Odbor, ki vodi pripravljala dela za manifestacijo, deluje z nedosegljivo vneto. Lahko si je predstavljati, kakšen mogočen vtis napravi impozantna manifestacija belgijskega ljudstva, ki je trdno odločeno, da zdrobi klerikalni jarem.

Mesečnim in nekaterim drugim cenjenim naročnikom je te dni potekla naročnina. Prosimo vse tiste, da naročnino takoj obnove, ker mora sicer uprava list ustaviti.

NOVICE.

* **Sredstvo proti koleri.** „Corriere della Sera“ poroča iz Rima, da je znani kemik Guerzoni izumil vspešno sredstvo proti koleri, ki se bo prodajalo pod lekarskim imenom „vibriolirin“. Italijanska vlada se zanima za novo sredstvo in ga bo preskusila.

* **Sodba katoliškega župnika o socialni demokraciji.** Oton Feuerstein, katoliški župnik v Gaildoru v Virtemberskem je izdal brošuro „Sozialdemokratie und Weltgericht“ (Socialna demokracija in sodni dan), v kateri se odpoveduje katoliški cerkvi in se proglašuje za socialnega demokrata. Feuerstein pravi v brošuri, da je Kristus zasledoval tiste cilje kot socialna demokracija in da je bil za odpravo zasebne lastnine in za skupno lastnino. Njegovo „kraljestvo božje“ se sklada s socialističnim naukom o svetu, kjer ne bo krivice. A kraljestvo božje bo možno le tedaj, če zavladata komunizem. Cerkev so doslej — tako piše katoliški župnik — delale zoper Kristusove zahteve. Feuerstein kaže, kako so cerkve v svoji gonji za politično močjo, postale dekle mamona. Suženstvo delavstva proglašajo in menijo, da so dopolnile svojo vlogo, če vabijo ljudi na opravljanje raznih obredov, če podajajo ljudstvu suhe dogme in če dražijo v njem pobožna čuvstva. Po Feuersteinovem mnenju cerkev danes ne ve, zakaj da je na svetu; vsled tega je cerkev na krivi poti. Vera bodočnosti bo socialni protestantizem (?), in židje bodo igrali vrnivši se v Palestino zopet veliko vlogo. Avtor ima, kakor je videti, čudne nazore o duševni osodi človeštva; giblje se rad v fantastičnih sferah, ampak to, kar pravi o sodobnih cerkvah, je zelo zanimivo, zlasti iz ust uradnika ene teh cerkev.

* **Vročina se povrne.** Dunajska meteorološka postaja naznanja, da je treba računati s tem, da se v prihodnjih dneh vročina zopet povrne in celo naraste. V Belgiji je moralo mnogo tovarnen ustavit delo, mnogo oseb je tudi vsled vročine umrlo.

* **Anarhisti rojijo italijanski polietji po glavi.** Osrednje glasilo italijanskih socialnih demokratov „Avanti“ poroča o podlem policijskem preganjanju. Vittorio Jaffli je bil l. 1900. obtožen sokrivde na umoru kralja Humberta I. Mladenič je ubežal v tujino. Policija ga je tudi tu neprestano preganjala in povsod so ga po kratkem bivanju izgnali. Pred nekaj leti mu je pravosodno ministrstvo sporočilo, da je kazensko postopanje proti njemu ustavljeno

in Jaffli se je na to vrnil v Italijo. A tu ga je čakala cela vrsta policijskih preganjanj, da še do danes ni mogel dobiti nobene službe. Iz tega je razvidno, da ima policija še vedno dovolj sredstev na razpolago, da brez obsodbe rednega sodišča preganja nedolžnega človeka vse življenje.

* **Bodensko jezero upada.** Sedanja suša ne suši le rek in potokov, temveč tudi jezera. Iz Bregence poročajo, da je Bodensko jezero upadlo zopet za 62 cm; višina vode je za 182 cm nižja kot lani ob tem času.

* **Draga zabava.** Te dni se je odpeljal tovarnar Zamboni iz Ferrare v Marseille. Tovarnar je proučeval tudi nočno življenje in se je seznanil s kokoto, ki mu je zagotavljala ljubezen na vse večne čase. Tovarnar ji je verjel, ali svojo vero je moral drago plačati. Ko se je zjutraj zarana zbudil, je kokota zginila in z njo 160 tisoč frankov, ki jih je imel tovarnar pri sebi. Policija je „ljubici“ že za petami in upa, da ji pride tudi še nekaj denarja v pest.

* **Kako nastane vročinska kap?** Vročina minulih dni je pobrala v raznih krajih ogromno število žrtev. Kako nastane vročinska kap? Človeško telo proizvaja z zavijanjem hrane toploto. Kar je je preveč, zapušta telo na razne načine, ponajveč z izparivanjem potu, ki ohlajuje telo. Če je ob hudi vročini ovirano ohlajevanje telesa, se pojavi slabost, časi tudi smrt. Najuevarnejša je soparna vročina, prenašena z vodenimi hlapovi, ki ovira izparivanje potu in s tem ohlajevanje telesa. Če se vetra ni, je možnost ohlajevanja še manjša, v telesu nastane previsoka toplota, ki udari na osrednje živčevje. V takem slučaju je treba odstraniti vse, kar zvišuje telesno gorkoto in bolnika je treba položiti na hladen prostor, da se omogoči ohlajevanje potu. Če ne nastopi vročinska kap. Bolnik omedli in srce utriplje počasneje. Vsled tega poneha redno kroženje krvi in žile se prenapolnijo s krvjo. Bolnik, ki izgubi zavest še pred katastrofo, obleži z odprtimi očmi. V večini slučajev je rešitev možna. Če pa telesna toplota prekorači skrajno višino, nastopi nagla smrt.

* **Kolera se v Turčiji strahovito širi.** Uradna poročila javljajo, da je zadnje dni zbolelo v Smirni 27, umrlo pa 18 oseb za kolero. Skupaj je zbolelo v Smirni za kolero 251 oseb, umrlo pa 156 oseb. V Bagdadu je zbolelo 76, umrlo 48 oseb. V Carigradu so zboleli od 21. maja do 1. avgusta 203 osebe, umrlo pa je 105 oseb. V Albaniji se kolera silno razširja med turškim vojaštvom.

* **Dobra trgovska reklama.** Ko je bila v Ameriki neznosna vročina, ki se je spravila sedaj nad Evropejce, je dal bistroumen metodistični pridigar v Čikagu nalepiti na vrata svoje cerkve naslednji razglas: „Najhladnejša služba božja v Čikagu. Kratke pridige, dobra pokrepčila. Vernikom moje občine se neprenehoma deli ledena voda in sladoled. Pahljače so dovoljene, tudi je dovoljeno sedeti v samih srajčah.“

* **Vojaštvo streljalo na stavkujoče rudarje.** Iz Mehike poročajo: V pondeljek so stavkujoči oprostili nekaj tovarišev iz zaporov, vsled česar je vojaštvo streljalo na delavstvo. Devet stavkujočih je ubitih, dvaintrideset smrtno nevarno ranjenih.

* **Bivši šah Mohamed Ali je zapustil Astrabad** in se vkrcal v Gumeštepe na ladjo.

Vlada je odposlala iz Teherana dva tisoč mož, da mu zastavijo pot. Tri tisoč Bah-tjarov jim sledi. Čuje se, da mislijo Fidajzi s svojim načelnikom Muiz es Saltanem navidezno prestopiti k Mohamed Aliju, da ga ubijejo in si zaslužijo nagrado, ki jo je vlada razpisala na njegovo glavo.

* **Silne poplave v Kini.** Dolina reke Jangtse je preplavljena in mesti Hankau in Hukung sta pod vodo. Take povodnji na Kitajskem še ne pomnijo. Boje se, da povodnji sledi velikanska lakota.

Ljubljana in Kranjsko.

Tantalov rod.

O Tantalu pripoveduje grška bajka, da stoji ves užaljen sredi vode, a kadar se pripogne, da bi jo pil, se mu odmakne... Nad njim se razprostira drevje, z okusnim sadjem bogato obloženo; a kadar poseže po sadu — se mu odmaknejo veje...

Pred nekaj dnevi se je vrnil delavec Anton Žuk iz Amerike domov na Ig. Pet, deset let svojega mukotrpnega življenja je izgubil in pozabil v mračnih premogovnikih ali pa v zadolhah petrolejskih roveh, ali pa je žgal svoje telo nad razbeljenim plavžem. Pet, deset let je s trdim delom in v grenkem pomankanju tlačnil Rockefellerju ali Morganu. Od ust si je odrgaval vsakdanji kruh — Rockefeller in Morgan režeta tenke kose svojim sužnjem. Po dolgi pregnani roboti in po bridkem stradanju se je s 1300 kronami vrnil v domovino, ki ga je bila brez usmiljenja izgnala. Preden je stopil na domača tla, mu je zlobna usoda ugrabila ves prihranek. Na poti iz Ljubljane na Ig ga je izgubil, in danes je zopet na tem, kot pred desetimi leti...

Od sto tovarišev, ki so se podali z njim preko daljnega oceana s trebuchom za kruhom, je nemara desetim urno kolesje strojev odtrgalo glave, ali pa jih je zasula težka ruda, desetim je nemara zdrobilo ude, ali pa jim ugrabilo vid. Ostali se ubijajo s kapitalistično tlako, vi-seč med življenjem in smrtno — in pošast pohabljenja, nezaposlenosti, bedne starosti jim je tik za petami... Morda se je samo Antonu Žuku posrečilo, da je zbral svoje potne srage v posodico, da se je vrnil z majhnim prihrankom. Velik prihranek res ni bil; patenta mu ni dajal za leno brezdelje, ampak najbolj črne skrbi mu je snel z zdelanih ramen in najtežji kamen mu je odvalil od utrujenega srca. Zagotovilo mu je dajal, da jutri ali pojutrišnjem ne bo stradanja. Pa pride usoda in v hipu odnese edincu od proletarskih stotin, ki se je vzpel iz najhujše bede, sadove dosedanega življenja...

O Tantalu pripoveduje grška legenda, da so ga zadele črne muke za kazni, ker je raznašal ljudem božanske intimnosti; Pindar pravi, da zato, ker je izmikal nektar in ambrozijo z božanske mize in dajal svojim prijateljem.

Zakaj se pokore kapitalistični sužnji, moderni Tantalidi? Zakaj se jim odmikajo vode, kedar hočejo piti, zakaj se jim odmikajo sad, ki ga hočejo povžiti? Zakaj grozi nad njihovimi glavami ogromna skala, da jih zdajpazdaj zme-lje pod seboj?

— **Mešati pojme** je klerikalce od nekdanj veselilo in ker nam je bilo vedno mnogo na tem ležeče, da ostanemo pravični tudi napram

nasprotniku, moramo priznati, da so v tej umetnosti dosegli vrhunec, kjer jih nihče ne prekosil. Med „lepe umetnosti“ jo bo pač zelo težko šteti, ali da je koristna, zlasti če se ima opraviti z ljudmi, ki si dajo veliko sugerirati, se ne da tajiti. In ker se „Slovenčevi“ bralci, vsaj po trdnem prepričanju tega klerikalnega lista ponajveč rekrutirajo iz ljudi, ki ne mučijo radi svoje rodne glave, se vadi krščansko glasilo celo ob sedanjih vročini vsak dan v svojem priljubljenem športu. Ali če si dajo njegovi ljubci braveli meni nič tebi nič pomoliti rog za srečo in porabijo cele škatljice „obmejni“ vžgalice, ne da bi prišli do luči, ne bo „Slovenec“ pri nas dosegel uspeha s svojim posnemanjem varietetnih čarodejnikov. Klerikalni list se lahko zanima za spore nemških in čeških socialnih demokratov, kolikor ga je volja, pa lahko vsak dan citira Bauerja in Nemca, Kautskega in Tušarja; težko to ni, ker niti v Pragi niti na Dunaju ne skrivajo svojih nazorov. Ali če se „Slovenec“ briga za te dogodke, imamo mi desetkrat več pravice, da se brigamo, kako glasujejo klerikalni poslanci, kadar je na dnevnem redu argentinsko meso in da se zanimamo za stališče klerikalne stranke napram vladi. Zakaj to niso strankarska, temveč zelo splošna vprašanja a n j a. Argentinsko meso interesira vse prebivalstvo, ki ni tako bogato, da bi moglo kupovati bržole po 4 K kilo; pogoji, ob katerih so klerikalci postali vladna stranka, pa zanimajo vsaj vse slovenski narod, ki bo moral plačevati stroške klerikalne politike.

— **Ker je vprašanje argentinskega mesa** klerikalcem tako neljubo, da takoj zagodrnjajo, čim se izreče ime, bi vendar radi vedeli zakaj se „Slovenec“ tako silno razburja proti uvozu tega mesa, ko je vendar njegov najnovejši svetnik baron Gautsch sam ztrdil, da niso cene domačega mesa oziroma domače živine prav nič padle vsled tistih par tisoč ton ameriškega mesa, kar ga je doslej došlo v Avstrijo. Honotni „Slovenec“ je vendar leto dni prisegal, da mora varovati interese domačega kmeta, pa da se zato ne smejo znižati cene živine. Hudobni kakor smo nismo nikdar verjeli v to žarko ljubezen klerikalcev do kmeta, ker je preveč dokazov črno na belem, da gre dobiček od drage živine večinoma v žep avstrijskih, še bolj pa ogrskih veleposelstnikov. Ali če tudi ne bi bili še nikoli zalotili „Slovenca“ na laži, tako da bi mu morali bolj verjeti nego je Tomaž verjel Kristus, bi nam ne šlo v glavo, zakaj ga uvoz argentinskega mesa tako draži. In tedaj še prav posebno ne. Saj cene domače živine niso padle; kje je torej kmet imel škodo? Samo ameriško meso je bilo cenejši in če ga klerikalni gospodje nočejo jesti, jih vendar nihče ne sili. V Ljubljani je drugih loncev dovolj, ki so bili pripravljani zanj, pa ga je bilo le premalo. Tu imamo torej uganko, katere premodri „Slovenec“ nikakor ni rešil. In ker ravno na to vprašanje trdovratno odklanja odgovor, ne bo nazadnje kazalo nič drugega kakor verjeti tistim, ki pravijo, da klerikalci delavnim množicam enostavno ne privoščijo boljšega gmotnega življenja, ker je bilo od nekdanj laže vladati lačno kakor pa sito ljudstvo. Le da je včasih ravno v lakoti še drugačna agitacijska moč.

— **Število šolskih otrok na Kranjskem** je znašalo koncem leta 19010 97.416 in sicer 48.722 dečkov in 48.694 deklic. Od

SPISAL E. K.

Ne ubijaj!

I.

Čez goli breg Vukovega brda stoka veter, kakor da bi bila njegova naloga prepevati stoletja stare tožbe tja v večnost ter jim ohraniti življenje v kljubovanju vsem gluhim ušesom, ki njegovega življenja ravno tako nočejo razumeti, kakor ne morskega šumenja in nebeškega grmenja. Neutrudljiv pevec! Kadarkoli sem prišel na Vukovo brdo, se je oglašil s svojo pesmijo, ki je nalikovala melanholičnemu petju Hrvatov in Srbov, ki so se morda od njega naučili enakomerni, otožni in tako značilni „ooj“. Ali njih žalobno mrkli ton ni dosegel groze, ki se je oglašala iz vetrovega stokanja po ličkih hribih in ki je često prestrašila celo samotne pastirje po skopih paš-nikih Krasa.

Ako zapiska posebno svetel glas skozi zrak, tedaj pač dvigne Janka iz njegovih sanj in zazdi se mu, da se podi hud duh proti njemu, hoteč pregnati njegove lepe Vile, ali pa da so se zbudili njegovi mrtvi hajduki in da prihodnji trenotek počti puška in se razle-ga njen grom preko hribov. Toda kmalu se Janko zopet umiri, ker vé, da žive Vile in hudi duhovi samo v lepih povestih, da se mrtvi hajduki ne zbude in da veter le tako strašno žvižga, ker je to pač vetru namenjeno.

Kje naj bi bila pač še Vila ali Satir, ko pozna Janko vsako ped zemlje in vsako skalo na Vukovem brdu in na vseh hribeh daleč naokoli in vendar še nikoli ni srečal takih prikazni? Toda na nje misliti je tako lepo kakor poslušati pesmi o kraljeviču Marku ali pa

gledati nebo, kadar je prav modro in kadar sije solnce v polnem blišču in kadar diči gozd tam preko na Orlovem vrhu v najglobokjšem zelenju.

Tako misli štirinajstletni Janko, ki je kravji in kozji pastir obenem in ki rad fantazira o lepih rečeh, katerih ni in v katere no-če verjeti.

Stari Pavelič, ki oprezno koraka za menoj, prav peklensko se potič pod ovčjim kožuhom, ki naj ga brani po zimi pred mrzom, po leti pa pred vročino, odkima nevoljen s sivo glavo in pravi:

„Eh, to ni prav, ne. Kdor ne veruje v hudiča, se tudi ne bo bal Boga. Zakaj ne bi bilo Vil? Volkodlaka sem že sam videl, drugi ljudje pa so videli druge reči. In zakaj naj bi bil človek edina pametna stvar na božji zemlji? Moj oče je videl duhove, ki so se vrnili iz drugega sveta. In zakaj se ne bi, če je božja volja? Kaj vemo mi?“

Molčal sem, kajti strma, kamenitna steza ni bila prav nič podobna promenadi in veter je še bolj obteževal hojo. Sava Pavelič pa je kmalu zopet začel:

„E, kaj bi govoril? Saj menda tudi Vi nič ne verujete? Gosposki ljudje se dandanes že taki. Boga ni — zakaj? V starih časih, ko smo bili še vsi vojaški, je verjel moj stotnik in polkovnik in celo gospod general ravno tako kakor jaz. E, zakaj je pa vse zapisano? Torej tudi ni bilo Turkov in hajdukov? Mar goslar lahko svoje pesmi kar iznajde? Kaj ne pojo o kraljeviču Marku vsi enako? Ali Vi vendar nič ne verujete.“

Skoraj prestrašen sem se obrnil. Sava je bil porinil svojo rdečo ličko čepico skoraj čisto na tilnik. Njeni črni pramčki so se mešali z njegovimi dolgimi, še vedno gostimi sivimi

lasmi. Njegovo brazdasto lice, katerega je obdajala kratka, ne zlasti brižno negovana „ce-sarska“ brada, je naenkrat izražalo čudno skrb, s katero se je navidezno mešal upajoč dvom in njegove sive, bistre, s košatimi obrvi obse-cene oči so vprašujoče počivale na meni. Čutil sem, da mi je dolžnost potolažiti starca, vendar nisem prav vedel, kaj naj poremem. Morda je v Senju šlišal, da so me imenovali brezverca. Toda ker mi je pogostoma ukazal, da mi je prijatelj, sem mu hotel prihraniti nepotrebno muko. Dejal sem:

„Če nekaterih reči ne verujem tako kakor drugi ljudje, verujem vendar to, kar se mi zdi prav. In kadar Vi kaj pripovedujete, Vas zelo rad poslušam.“

Starčevo lice se je takoj izjasnilo in zopet je začel:

„E — a nu — vsega tudi ne verujem tako kakor drugi ljudje. Sole imajo, a ljudje se vendar ne uče vsega, kar bi lahko vedeli. Popi vedo gotovo mnogo, vsega pa tudi ne vedo. Ali mislite, da je greh reči, da veter govori in da drevje in kamenje živi? E — drugače žive kakor mi, žive pa le. In greh še ni, če se to veruje. Zakaj pa je človek zvečer bolj žalosten kakor opoldne? Pa da to nič ne pomeni? Kadar solnce sije bi s svojimi stari-mi kostmi skakal in plesal kolo kakor dvajset-letni mladenič. In to tudi nič ne pomeni?“

Sava si je popravil torbo in za nekaj časa je obmolnil. Toda dolgo ni mogel biti tih. Kmalu je nadaljeval:

„Ali mislite, da žvižga veter samo tjavendan? Tedaj bi ga morali vendar vedno enako slišati. Nič ne! Le prav je treba poslušati. Danes tako in jutri zopet drugače, a pojutrišnjem kakor predvčeranjem. To že nekaj po-

meni. Vidite, tam preko pri Črni jami žvižga vedno enako pesem. Zakaj?“

Poslušal sem samo z enim ušesom, kajti starčevo govorenje me je pravzaprav zelo malo zanimalo. Moje misli so se pečale z drugimi reči. Savina povest pa je motila njih strujo in nehote, ne da bi bil vedel zakaj da gre, sem vprašal:

„Zakaj?“

„E da, jaz že vem“, je odgovoril moj tovariš, „ali vsega človek ne pove, kar ve. Čemu neki? Mislim si in dobro je. Toda tako je to: Nad Črno jamo poje veter svojo posebno pesem. Zakaj ljudje pozablajo, nekdo pa je že tukaj, ki ne pozabi in v svojem jeziku pripoveduje vedno in vedno, kaj se je zgodilo. E, bogami, žalostna povest je to.“

Sedaj me je zgrabila radovednost. Kadar je Pavelič filozofiral, je znal prav zmešano besedičiti, sestavljati najsmelejše sisteme in iz prosto znešenih premis izvajati najprostejše zaključke. Ali kadar je pripovedoval povesti, ga je bilo včasih prav prijetno poslušati. Ako je pripovedoval lastne doživljaje, se sveda ni smelo verjeti, da je vsaka beseda sveta. Njegova živahna fantazija ga je prav rada odvedla v stran od resnice. Ako ga je kdo opozoril na protislovja njegove povesti, je mirno odgovoril: „E, danes se spominjam drugače. To nič ne de.“

In prav je imel. To nič ni delo. Saj ni nihče hotel pri njem zbirati zgodovinskega materiala. In kdor ni bil prestrog v tem oziru, se mu je poslušanje izplačalo. Zlasti pa so zadovoljevale njegove povesti, ako se niso sukale okoli njegove lastne osebe. Tega sem se spomnil sedaj in želja, da bi slišal povest o Črni jami, se me je polotila prav močno. (Dalje.)

teh jih je bilo v Ljubljani 6141, in sicer 3051 dečkov in 3090 deklic. Javne meščanske šole je obiskovalo 123, ljudske šole 74.162, ponavljalne šole 14.123, zasebne meščanske šole s pravico javnosti 329, zasebne ljudske šole s pravico javnosti 4021, zasebne ljudske šole brez pravice javnosti pa 467 otrok. Vsele obiska srednjih, obrtnih in kmetijskih šol je bilo 1269 otrok oproščenih ljudsko-šolskega pouka. Domačega pouka je bilo deležnih 91 otrok; zaradi telesnih ali duševnih hib je bilo oproščenih od šolskega obiska 479 otrok. 2104 za šolo godni otroci so ostali brez pouka; od teh jih ni bilo 529 nikjer vstolanih. Dalje ni bilo 332 otrok deležnih ljudsko-šolskega pouka zaradi — **pomanjkanja prostora**, 9 pa zastran upornosti staršev. — Dejstvo, da je 332 otrok ostalo na Kranjskem brez pouka — zaradi pomanjkanja prostora, je kulturni škandal prve vrste. 332 kranjskih deželanov ostane tepcev, ki ne bodo znali ne brati, ne pisati, ki si ne bodo znali pomagati nikjer na svetu. Krivda in odgovornost za to sramotno dejstvo nosi klerikalna deželna uprava, ki nima denarja za izobrazbo domačih sinov in hčera, ki pa s polnimi pergišči razsipava deželni denar za nepotrebne stvari in ki siplje težke tisočake Hohenblumovi agrarni centrali za oduševstvo za živili! To škandalozno dejstvo si zapomnimo!

— **Novi kazenski zakon.** Na predsočnem, polnoštevilno obiskanem društvenem shodu železničarjev v gostilni „International“ na Resljevi cesti je sd. dr. Josip Tomšič po uvodnih besedah sd. Hirscha, ki je otvoril shod, predaval o novem kazenskem zakonu, odnosno njega načrtu. Sd. dr. Tomšič ni obravnaval paragrafa za paragrafom novega načrta, ampak je v poljudnih besedah opozoril železničarje na one „dobre“ v novem kazenskem načrtu, ki skušajo v obliki nedolžnih, prikrivljenih paragrafov prikrajšati delavstvo v njegovih pravicah in ga izročiti na milost in nemilost izkoriščevalcem. Obširneje je pojasnjeval koalicijske pravice v novem kazenskem zakonu, ki jih skuša popolnoma odpraviti in zabraniti delavstvu vsako združevanje v doseg boljsega položaja itd. Železničarje je posebno opozarjal na okolnost, da bo po novem zakonu pasivna resistenca t. j. služba pod prepisih pod strogi kaznimi prepovedana in da morajo že sedaj paziti na to, da se taka določila ne uzakonijo. Izvajanjem sd. dr. Tomšiča so sledili zbrani železničarji z zanimanjem. Za njim je govoril sd. Scherbaur, ki je v imenu dunajske personalne komisije dal zbranim nekatera pojasnila glede sedanjega avanzma pri južni železnici, kakor tudi glede uvedbe takozvanih instruktorskih nadkondukterjev. Sledila je o tem predmetu debata, katera so se udeležili sd. Hirsch, Uršič in Forstner, ki se je izrekel proti instruktorskim nadkondukterjem.

— **Rimski grob v Komenskega ulici.** Na stavbišču primarija dr. Derganca v Komenskega ulici so dne 15. julija t. l. pri izkopavanju zadeli na okostje, ki je ležalo tik zahodnega roba stavbišča. Kot priloge so našli dvoje rimskih nagrobnih svetilk; večja nosi znano tvorniško znamko „Fortis“, pri manjši, ki je videti zelo oslabljena, je znamka nejasna; najbrž smemo brati Frusec(s). Okostje se je našlo le 40 cm pod sedanjo površino, kar je izredno nizko. Dva dni pozneje so zadeli ob zahodnem robu parcele še ob človeško čeljust. Veliko, deloma znanstveno preiskano rimsko grobišče, se je razprostiralo, kakor znano, na obeh straneh Dunajske ceste.

— **Umrli so v Ljubljani:** Jerica Smrekar, posestnica, 70 let. — Fran Gliha, kramar in posestnik, 33 let. — Helena Certalič, čevljarjeva žena, 55 let. — Jospina Tancek, hči krojača in posestnika, 5 mesecev. — Ivan Jeršek, rejnec, 7 mesecev.

— **Utopljenko,** neko okoli 20 let staro natakario so v sredo pri Kresnicah potegnili iz Save.

— **Nesreča.** Ko je v sredo popoldne mizarški pomočnik Ivan Kovačič žagal les, mu je pri tem spodletelo in mu je žaga na levi roki odžagala vse prste razun palca. Kovačič je šel nato sam v deželno bolnišnico peš, a je na poti onemogel in se zgrudil. Bil je nato prepehlan v bolnišnico z rešilnim vozom.

— **Tisočak ukraden.** Posessniku Antonu Markoviču v Kranju je pred časom zginiel iz zaklenjene miznice tisočak. Vse poizvedbe so ostale brezuspešne, dokler se ni tat sam ujel. Minuli mesec je prišel Franc Ocepke nekoliko vinjen k svoji gospodinjici in jo vabil na pivo, kar je gospodinja odklonila, misleč da Ocepke, ki ji niti hrane ni redno plačeval, nima denarja. Ocepke pa je dejal užaljen: Kaj mislite, da nimam denarja? in potegnil iz listnice tisočak. — Ocepke je na dan tatvine popravil vodovod pri Markoviču in je tačas izvršil tatvino. Ko so ga prijeli, je tatvino sicer tajil in trdil, da si je denar prihranil, malo pozneje je spet dejal, da ga je dobil po pošti, kar pa ni bilo resnično. Ocepka so zaprli in izročili okrajnemu sodišču v Kranju.

— **Raco sta ustrelila dva šolska učenca s flobert-puško gostilničarju g. Ivanu Grilecu.** Pri tem se je eden dečkov sam obstrlel na levi roki.

— **Izgubil je v Spodnji Šiški Anton Jurkovič,** ključar na državni železnici, v terek, 1. t. m., okoli 10. zvečer na poti od Kamniške ulice št. 186 do Celarčeve gostilne v Kolodvorski ulici žepni robcem, v katerem je bilo zavrtih osem 20kronskih bankovcev in en cekin za 10 kron. Pošteni najditelj naj blagovolji proti dobri nagradi izročiti najdeno vsoto v Kamniški ulici (Spodnja Šiška) št. 186.

— **Ubil se je pri trganju planink na Stolu** 21letni tovarniški delavec Jožef Zupan s Potokov, občine Koroška Bela. V nedeljo 30. julija je šel z doma sam in v sredo 2. avgusta so ga našli mrtvega z veliko rano na glavi in zlomljenimi rokami in nogami. Pokopan je bil na Koroški Beli.

— **Elektrokinematograf „Ideal“** Franc Jožefove ceste št. 1. Hotel pri Maliču. Vsak terek, petek in soboto nov spored! Ob ugodnem vremenu bo poslednja večerna predstava ob 9. na velikem vrtu. Danes veliki „večer smeha“, Lepe slike; svira slovenska Filharmonija. Opozorjamo na jutrišnjo predstavo, poleg lepih slik še življenska drama „Socialni propadi“, izborna igra ni mimika, polna tragičnih momentov; igra traja 50 minut.

Štajersko.

— **Učeniška sodišča v Gradcu.** Po ameriških in nemških šolah so že par let vpeljivali takozvana učeniška sodišča, kjer so učenci sami imeli vloge sodnikov, tožiteljev in zagovornikov, ter so sodili o pregreških svojih součencev. Ta novost se je v Ameriki in v Nemčiji jako dobro obnesla. Zaraditega je vodstvo trgovske akademije v Gradcu sklenilo vpeljati nekaj takega tudi na akademiji in na vseh trgovskih šolah in iz letnega poročila teh zavodov za zadnje leto je posneti, da so bili s „šolsko občino“, kakor tukaj imenujejo to uvedbo, zelo zadovoljni. Šolsko poročilo pravi o tem: „Na podlagi temeljitih posvetovanj učiteljskega zbora se je v drugem polletju napravil poizkus s takozvano šolsko občino po ameriškem in nemškem zgledu in sicer za začetek v najenostavnejši obliki. Vsak razred oziroma oddelek si je izvolil po pet zastopnikov, ki so imeli nalogo vzdrževati red v svojem razredu in v pavzah po hodnikih ter za manjše pregreške pri razrednikih predlagati kazen. Za sedaj se je opustil vsak opravljenik za šolsko občino, dokler se ne dobi z trajnejšimi poizkusi podlaga za posebna pravila. Poročevalc bo, ko preteče nekaj časa, natančno poročal o izkušnjah in o načinu nove uvedbe, lahko pa že zdaj z zadovoljnostjo konstatira, da je imel dosednji poizkus ugodne uspehe.“

Koroško.

— **Smrt pod tramvajskim vozom.** V petek popoldne je zadela voz električne cestne železnice v Celovcu magistralno delavko M. Tangerjevo. Padla je z vsa silo na tlak in dobila tako težke poškodbe, da je predsinočjem umrla v celovski bolnici.

— **Avtomobil je povozil v celovski okolici Ivano Tiefenbacher,** ki je obležala na cesti mrtva. Avtomobil je bil z Dunaja.

Goriško.

— **Konferenca zaupnikov za ajdovski okraj** je bila v nedeljo dne 30. julija 1911 v Dobravljah. Predsedoval je konferenci sodrug Vrčon; deželno organizacijo je zastopal sodrug Dr. Tuma iz Gorice. Konferenca se je udeležilo: iz Dobrave 25, iz Škrič 3, od Sv. Tomaža 2, iz Velikih Žabelj 2, iz Ajdovščine 2, iz Lokovca 2, iz Kamenj 1, iz Vrtovine 3, iz Brja 3, iz Malih Žabelj 2, od Sv. Križa 6, iz Šmarja 2 in od drugod 6 delegatov. Sodrug Vrčon in Tuma sta poročala o položaju po zadnjih volitvah ter naglašala potrebo močne, ves ajdovski okraj obsegajoče organizacije na socialno-demokratski podlagi. Nato je bil organizacijski statut soglasno sprejet. Konferenca je sklenila, da je za vsako občino naročiti vsaj po en iztis „Zarje“, da zajemajo na kmetih raztreseni sodrugi socialistično izobrazbo iz časopisa; dalje je naložila vsem sodrugom dolžnost, da neumorno nabirajo novih naročnikov za „Zarjo“, ki je zlasti še na deželi glavno sredstvo za razširjanje socialistične misli. Na konferenci je bila izražena tudi želja, da bi prinašala „Zarja“ vsak teden za kmečke naročnike prilogo, posvečeno kmetijskim zadevam. — V odbor okrajne organizacije so bili izvoljeni naslednji sodrugi: Vrčon Anton, trgovec, Škrič 96; Rustja Ivan, mizar, Dobravlje 99; Mrkelj Evgen, kmet, Velike Žablje; Štor Lovrenc, zidar Sv. Križ in Markič, vlakovodja v Ajdovščini. — Naloga vseh sodrugov v ajdovskem okraju je, da se z vsom vno lotijo dela za okrepitev novoustanovljene organizacije in za razširjenje strankarskega glasila „Zarje“.

— **Dostavek uredništva:** Želja po izdajanju posebne tedenske priloge za kmečke naročnike je izvedljiva. Stvar sodrugov je, ki se zanimajo za izdajanje take priloge, da naberemo med kmečkim prebivalstvom nekaj sto naročnikov!

Istra.

— **Zdržena v smrt.** Iz Opatije poročajo: Te dni sta se pripeljala v Opatijo mlad gospod in mlada dama. Mislili so, da sta novoporočena na ženiitovanjskem potovanju. Najela sta čoln in odveslala na morje. Ker ju ni bilo nazaj, so šli preiskat njuno sobo. V sobi je policija našla list z napisom: „Sva s Češkega in ker se nama delajo zapreke radi poroke, hočeva zdržena umreti.“ Doslej niso dobili ne čolna ne trupel.

Trst.

Revolte tržaških okoličanskih volilcev.

— **Iz Trsta** smo prejeli od Rybásevih volilcev naslednja dopisa, iz katerih je razvidno, kako sodijo „narodnjaški“ volilci o nezvestem skoku dr. Rybáša pod Šušteršičev jarem in o njegov klaverni retiradi.

— **Osel se bo naveličal palice.** Dr. Rybář in gospodje v uredništvu „Edinosti“ mislijo, da smo kratkomalo vsi okoličani v „žaklju“. Drugače si ne moremo tolmačiti politične nesnage našega zastopnika, in smešnih farbarij, katere prinaša „Edinost“. Do vratu so zlezli v zemljo in sedaj poskušajo, kako bi sami sebe z lastno roko potegnili za kito, in si na ta način pomagali na dan. To se jim to pot ne posreči. Samo lažnjivi Kljukec se je rešil na ta način, in še to ni res. — Najprej je „Edinost“ govorila o konju in je povedala, da je konj slep. Ker pa čitateljem ni bilo po volji da je konj slep, je popravila svojo prejšnjo izjavo in rekla, da konj ni slep, ampak da ne vidi. Iz tega sklepamo mi sledeče: gospodje so ali sami — norci, ali pa mislijo, da smo norci — mi; Tertium non datur! — Gospodom povemo, da smo bili norci dne 13. junija, da smo se pa večinoma spametovali. Omenjenega dne smo s svojimi glasovnicami izbrali dr. Rybářa za svojega zastopnika; zbrali smo ga torej zato, da zastopa naše narodne, kulturne, in gospodarske interese. Takoj prvi dan nam je škodoval v narodnem oziru. Zvezal se je s klerikalci — „Edinost“ pa je že nešteto krat povedala, da je klerikalna politika škodljiva narodni stvari. Gotovo je tudi, da nam s pomočjo, oziroma pod komando srednjeveških poslancev, tudi v kulturnem oziru ne bo mogel pomagati. V gmotnem oziru pa nam je že škodoval, oziroma poskusil škodovati, ko je dne 21. julija 1911 v državnem zboru glasoval proti spremembi dnevnega reda, kakor jo je predlagal socialni demokrat Seitz. — S takimi palicami so gospodje udrihal po naših hrbtih. Osel je za to, da nosi, in da se lomijo palice na njem. Tako so mislili gospodje, pozabili pa so, da osel časih prevrne vrečo in pogladi gospodarja s kopitom po kolenih. Takrat postane gospodar previdnejši, in ko se drugič približa oslu, mu prinese kruha.

— **Vemo in trdno smo prepričani,** da boste še vedno hodili okoli nas in da nam boste ponujali kruha in medu. Ampak to pot se bo zgodilo, da osel ne bo pozabil udarcev. Kar ste sklenili dne 18. julija, kar ste dne 21. julija napravili v parlamentu — tega ne pozabimo nikoli, to nam ostane v neizbrisnem spominu. Opozorjamo Vas, da boste stali odeslej pod strogo kontrolo ljudstva, katero Vas je izbralo za to, da ga v resnici zastopate, ne pa, da kandidirate za ministerski frak, oziroma, da drugim pomagate do zlatega križca. Skrbeti hočemo, da ne bo ljudstvo čitalo samo „Edinosti“, temveč tudi drugo časopisje, katero bo brezobzirno poročalo o vsakem vašem koraku.

— **Man muss sich zu helfen wissen.** „Edinost“ pa tega ne zna. „Edinost“ je s svojim Rybářem in Gregorinom zašla v zagato, in zdaj si ne ve pomagati. Mi, ki smo usmiljeni ljudje, jej svetujemo sledeče: „Slovenčev“ redakcije naj kar telegrafično pokliče iz Ljubljane. V varanju so mnogo izvežbanejši in spretnjši, kakor uredniki okoli „Edinosti“. Za tak posel pa bi prišli drage volje ne le v Trst, tudi v — Sydney bi se potrudili, če bi bilo treba. Posebno sedaj, ko se dr. Rybář in Gregorin nahajata pod dr. Šušteršičevim jerobstvom. — Pomagalo bi pa tudi drugo sredstvo. Pove naj svojim čitateljem (seveda brez vrednosti glavnega urednika), da sta dr. Rybář in dr. Gregorin že polnoletna in da ne potrebujeata varuha, da ni res, kar je res, da se ni nikdar zgodilo, in da sv bile vse te le sanje, dolge, mučne sanje. . . . Mi volilci pa bodemo potolaženi in se s srcem, polnim navdušenja, podamo na openski obelisk, in zapijemo na openskem obelisku s srcem, polnim navdušenja, hejslovansko himno, da bo daleč odmevalo po sinji Adriji . . .

— **Najdena človeška lobanja.** V terek ob tričetrt na 12. po noči sta šla težak Josip Accerboni in mesar Robert Grusovin na pomol Sartorio. Na koncu pomola za „rdečo hišico“ sta si hotela oprati noge. Tu sta opazila na tretji stopnici pristajališča omot iz temnodrega platna, kakršnega rabijo za matrace ali

pa v barkah za skrambo ribarskega orodja. Omot je bil prešit z debelo nitjo. Mladenica sta odprla omot in v veliko grozo sta našla v njem razmesarjeno človeško glavo, ki je bila zavita v neki časopis. Opozorila sta takoj redarja. Kmalu je prišlo več policijskih funkcionarjev, ki so konstatirali, da omot ni bil moker. Časopis, v katerem je bila lobanja zavita, je bil „Piccolo“ z dne 31. julija 1911. Tudi v stopnici, kjer se je našel omot, je bila tudi številka „Piccola“ od 1. avgusta 1911. Ni bilo dvoma, da je bil omot tja položen pred kratkim časom. Poizvedbe policije so bile brezuspešne. V sredo jutraj se je sodnijska komisija zbrala v mrtvašnici pri sv. Justu. Zdravniki so konstatirali, da je lobanja odraslega človeka. Spola ni bilo več mogoče ugotoviti, ker manjka skoraj vse lice. Notri v lobanji so zdravniki našli morske alge. Na podlagi tega so zdravniki konstatirali, da se je lobanja morala nahajati v morju najmanj 20 dni in kvečjemu tri mesece. Sodni se, da gre za lobanjo človeka, ki je ponesrečil pri strašnem viharju dne 15. junija. Ta bi mogel biti le ribič Bartolo Steffe, star 50 let, iz Kopra, ki je ponesrečil pri Barkovljah in čigar trupla še niso našli. Mogoče je, da je kak mornar našel strohnelo glavo, ki jo je morje odtrgalo od trupla, in da ne bi imel sitnosti, jo je zavil v oni omot in položil na pomol. Policija poizveduje v tem zmislu. Izključeno seveda tudi ni, da gre za kak tajinstven zločin.

Umetnost in književnost.

— **Der Kampf,** socialno demokratičen mesečnik ima v avgustovi številki sledečo vsebino: Karl Kautsky: Eine Frage. — E. Burian: Die gewerkschaftlichen Einheitsbestrebungen nach den Wahlen. — Julius Deutsch: Nationale oder internationale Gewerkschaften. — Friedrich Adler: Minderwertig im Internationalismus. — Emmy Freundlich: Wahlkampf und Klassenkampf. — F. Semkovskij: Russland in der Revolution. — Adolf Braun: Finanzfragen der Gewerkschaften. — Franz Diederich: Emile Verhaeren. — Bücherschau.

— **Borba,** polmesečna revija srbske socialne demokracije, ima v 14. številki sledečo vsebino: Dragiša Lapčević: Posle ministrarske krize. — Sava Muzikravić: Socializam na selu. — Karl Kautsky: Republika i socialna demokracija u Francuskoj. — Oto Bauer: Kapitalizam i socializam. — Dragiša Pantić: Stanje hidrotehnike i njen uticaj na ekonomski razvitek Srbije. — Socialistički pregled: Akcija proletarijata protivu sukoba u Maroku. — Izbori u Bugarskoj. — Partijski i sindikalni kongres u Bosni. — Kongres portugalskih socialista. — Feljton Borbe: V. Viničenko: Zina.

Gospodarski pregled.

— **** K pomanjkanju mesnih živil.** Vseučiliški profesor in dvorni svetnik dr. Teodor Fuchs razmotriva v „N. Fr. Presse“ vprašanje o pomanjkanju mesnih živil in o sredstvih, kako bi se odpravilo temu nedostanku. Agrarni krogi vidijo glavno odpravo v pospeševanju domače živinoreje, nasprotno pa je dr. Fuchs mnenja, da to ni primerno sredstvo, ker v Avstriji ni pravega pomanjkanja mesa, odnosno živine. Nedostatek mesa v naših deželah je le zato, ker se vedno več in več najboljša živine izvažava v tujino, posebno v Nemčijo, Italijo in Švicijo. Uvozu živine pa so naše meje skoro zaprte. Pospeševanje živinoreje bo v prvi vrsti povzročilo, da bodo gospodje agrarci prodajali še večje množine v Nemčijo in Italijo, a domače ljudstvo bo ostalo ravnotako praznih rok. In čemu bi dajali gospodom agrarcem nove milijonske subvencije? Ali zapreti popolnoma meje izvozu domačega blaga, ali pa — kar je edino umestno — odpreti meje uvozu. Sedanja gospodarska politika je drzna in frivolna igra agrarcev, ki ne more imeti dobrih posledic za državo in jih tudi ne bo imela.

— **** Žganjarske dividende.** Družba, ki izdeluje znano francosko benediktinsko žganje, je za zadnje poslovno leto razdelila 2 milijona 845 tisoč in 725 frankov. Na akcijo, ki je veljala 500 frankov odpade za eno leto čistega dobička 400 frankov, torej 80 odstotna dividenda.

— **** Koliko se vari piva v Avstriji.** Po izkazih finančnega ministrstva se je zvarilo v Avstriji l. 1910. v celem 20,753.841 hl piva proti 19,983.001 l. 1909, torej za 762.840 hl več. Po posameznih kronovinah se porazdeli ta visoka vsota naslednje: Na Češko 9,783.700 (+377.909) hektol, na Moravsko 1,805.460 (+30.612) hl, na Šlezijo 614.850 (+1861) hl, na Galicijo 1,487.419 (+55.977) hl, na Nižnje Avstrijsko 3,574.333 (+257.535) hl, na Zgornje Avstrijsko 1,021.066 (+6009) hl, na Solnograško 428.278 (+17.962) hl, na Štajersko 1,033.338 (+84.478) hl, na Koroško 230.577 (+15.510) hl, na Kranjsko 74.369 (—9006)

Naročajte, ponudite, zahtevajte in pijte samo **Tolstovrško slatino**,

ki je edina slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislina voda. Od vsakega zaboja plača podjetje v narodne namene in organizacije 20 v, kamor naročnik določi. **Naslov: Tolstovrška slatina, pošta Guštanj, Koroško,** kjer je tudi gostilna, letovišče in prenočišče. **Svoji k svojim!**

hektol, na Primorsko 89.624 (—2407) hektol, na Tirolsko in Predarlško 526.996 (—5699) hl, na Bukovino 125.831 (—937) hl. Uvoženega je bilo iz inozemstva leta 1910 skupno 601.053 hl proti 570.324 hl v l. 1909, torej l. 1910 za 30.729 hl več. — Te številke precej jasno govore. Češka in Nižje Avstrijska n. pr. varite na leto skupaj več piva kakor vse ostale avstrijske kronovine. Istotako je v teh dveh deželah napredovala pivovarniška industrija za 635.444 hl, dočim so vse ostale avstrijske kronovine skupaj le za 127.396 hl. Jako značilen je ta izkaz tudi na alpske kronovine. Vse, razven Štajerske so namreč nazadovale. Štajerska je namreč zibelka pivovarniškega kartela, pod katerim so trpele vse ostale kronovine.

Ameriški trusti. Ameriški spekulanti segajo v svojem divjem pehanju po večjem in hitrejšem profitu, po zelo dvomljivih sredstvih; tako n. pr. naznanijo ustanovitev novega podjetja s tolikim in velikim akcijskim kapitalom, ki ga pa v resnici nikjer ni. Takemu početju pravijo Amerikanci „zvođenitev akcijskega kapitala“. In organizatorjem lakih družb pade pri tem „delu“ vendarle čeden dobiček v malhoc. Spekulant H. O. Havemeyer, ki je organiziral sladkorni trust, je „zaslužil“ s tako akcijo, kakor bi trenil, 10 milijonov svetlih dolarjev in vrhu tega še 2.500.000 dolarjev dividend. Milijonarska firma J. P. Morgan & Co. je spravila za enak organizatorično delo pri steklarskem trustu 129 milijonov dolarjev v svojo blagajno. Upoštevajmo to-le: Teh 10 milijonov Havemeyerjevih in teh 129 milijonov Morganovih ni nikjer in so le „voda“, to je kapital na papirju, od katerega pa gospodje vlečejo ogromne obresti v zvečanem denarju. Da pa zamore trust svojim akcionarjem izplačevati ogromne obresti in dividende, znižuje delavstvu mezdo in skuša zniževati proizvodne stroške. Navsezadnje mora delavec vse to plačati s svojim potom in s svojimi žulji in se zadovoljiti z mezdo, ki mu koma zadošča za životarenje.

Delavsko gibanje.

Slovenskim sodrugom delavcem v Bosni in Hercegovini. Slovenski sodrugi v Sarajevu nam sporočajo: Bosanski sodrugi so kupili v Sarajevu hišo, katero preurejajo v delavski dom, kjer bodo imele sedež vse delavske organizacije. Kupnina je znašala 60.000 K, takoj se je plačalo 12.000 K, ostanek se bo odplačeval v 12 letnih enakih obrokih. Da se kupnina čimprej poravnava, je strankino vodstvo izdalo ustanovnice po 1, 2, 5, 10, 15, 50 in 100 K, ki so se že začele razprodajati. Ker bomo tudi mi — slovenski sodrugi imeli zavetje v delavskem domu, priporočamo našim sodrugom, da po svojih močeh podpirajo stremenje naših bosanskih sodrugov.

Bolgarski socialisti so na svojem kongresu, ki je bil pretečen teden v Plovdivu sprejeli resolucijo, v kateri protestirajo proti nezakoniti razdružitvi organizacije bolgarskih profesorjev v Turčiji, dalje proti delavstvu sovražni politiki in terorizmu mladoturkov napram drugim narodnostim. Resolucija pozivlja slednjič osrednji odbor stranke, da sestavi za mednarodni socialistični biro obširno spomenico o mladoturški politiki, v kateri naj se tudi zahteva posredovanje evropske socialne demokracije, da se mladoturki prisilijo uvesti reforme, ki bodo zagotavljale miren napredek evropske Turčije in balkanskih držav.

ZADNJE VESTI.

Brzovlak skočil s tira.

Zidani most, 4. avgusta. Danes zjutraj je skočil dunajski brzovlak št. 5, ki pripelje v Ljubljano ob 6. zjutraj na tukajšnji postaji s tira. Nesreča se ni zgodila nobena; potniki so opravili z golim strahom in večurno zamudo.

Baron Gautsch in socialno zavarovanje.

Dunaj, 3. avgusta. Socialno demokratični poslanci Widholz, Smitka in Eldersch ter načelnik delavske bolniške blagajne Beer so baronu Gautschu izročili spomenico, ki obsega zahteve bolniških blagajne glede na izpremembe zakona o socialnem zavarovanju. Zlasti se zahteva, da se loči zavarovanje samostalnih od zavarovanja delavcev, bolniško zavarovanje podjetniških delavcev pa od onega industrijskih delavcev, da se opusti takozvani propore pri volitvi blagajniških funkcionarjev, da se opuste okrajni uradi ter da se decentralizira zavarovanje obnemoglih. Baron Gautsch je dejal, da prihaja spomenica o pravem času, ker hoče v kratkem preštudirati ta vprašanja. O stvarnih posameznostih ne more še podajati izjav. S socialnim zavarovanjem noče žeti političnih uspehov, pač pa izdelati tak načrt, da lahko zanj prevzame vso odgovornost.

Gosposka zbornica.

Dunaj, 3. avgusta. Gosposka zbornica je imela danes sejo. Otvoril jo je predsednik ob 1. popoldne. Na dnevnem redu je bila trgovinska pogodba s Črnogoro, pooblastilni zakon, ki dovoljuje vladi provizorično urediti trgovinske razmere s Portugalsko in bančni zakon. O vseh treh predlogih je poročal baron Niebauer. Poročilo finančne komisije o bančnem zakonu naglašja, da je načrt, ki se je moral ozirati na mnogo nasprotujočih si interesov, srečno našel srednjo pot, zlasti kar se tiče izplačevanja v gotovini. Gosposka zbornica je po kratki razpravi sprejela vse vladne predloge neizpremenjene, kakor jih je bila sklenila poslanska zbornica.

Albanija.

Če ne nastane zadnji hip kakšen popolnoma nepričakovan preobrat, se lahko malisorsko vprašanje smatra za rešeno. Kakor smo že včeraj javili, je odšel turški poslanik na Cetinju Sadr Eddin v Podgorico naznaniti malisorskim barjaktarom koncesije turške vlade in vsak hip se pričakuje poročilo, da so voditelji sprejeli te ponudbe. V Carigradu celo mislijo, da se vrnejo Malisori že v dveh dneh v domovino. Iz gotovih krogov, katerim ne diši mir na Balkanu, se sicer še razširjajo vesti, da je velika nevarnost vojne med Črnogoro in Turčijo, češ da zahteva kralj Nikita veliko odškodnino za stroške, ki jih je Črna gora imela z Malisori da pa noče Turčija v ta namen dovoliti nobene vinarja. Ali že viri, iz katerih curljajo te vesti, so zelo sumljivi; povrh tega pa se poroča z druge strani, da je tudi pobotanje s Črnogoro v tiru in da hoče Turčija na svoje stroške regulirati reko Bojano ter dovoliti Črnogori pomnoženo paroplovbo na skadarskem jezeru. Tudi poročila iz Črnogore se glase pomirljivo. Koncesije vlade so sedaj znane. Oboroževanja pa Turčija pač še ni ustavila, ne le zato, ker še ni naznanjen odgovor iz Podgorice, ampak največ zato ne, ker ima Turčija v drugih krajih še resne boje.

Zadnji boj.

Carigrad, 3. avgusta. Bitka pri Selciah (o kateri smo že poročali), je trajala štiri dni, ne da bi se bili vstali umaknili. Turkom je bil ubit 1 častnik in 12 vojakov, ranjeni pa štiri častniki in 25 vojakov.

Skoplje, 3. avgusta. Po poročilih, ki so došla semkaj, so Arnavti pri Selciah nastopili z nepričakovano veliko močjo in tako nadomda, da je bil Esab paša popolnoma presenečen. Boji so trajali po dnevi in noči in so bili zelo srđiti. Verjetno je, da so imeli Turki precej večje izgube, nego jih navaja oficijozno poročilo, ki tudi pravi, da bodo Turki v petek nastopili v ofenzivo, dočim je zanesljivo znano, da so poizkušali že v dosedanjih bojih z napadom, pa so bili prisiljeni, da so se branili. Situacija se pač lahko izpremeni, če dobe Turki pojačanje, ki ga pričakujejo.

Koncesije visoke porte.

Carigrad, 3. avgusta. Sklepi včerajšnjega ministrskega sveta obsegajo sledeče koncesije za Malisore: 1. Vsem vstašem brez izjeme se dovoli amnestija. 2. Vojaščin o bodo imeli Malisori odslužiti deloma v Skadru, deloma pa v Carigradu. 3. V Malisiji bodo imeli prednost taki uradniki, ki so zmožni albanščine. 4. Davki se odpišejo za dve leti. 5. Davki za koštrune bo znašal piaster od glave. 6. Dovolji se nositi orožje, toda ne v mestih in trgih. 7. V sedmih občinah se bodo ustanovile in vzdrževale ljudske šole na račun vlade; po potrebi se ustanovi tudi druge šole. 8. Vlada zgradi potrebne ceste. 9. Razdejanje hiše se bodo sezidale pod nadzorstvom posebnih komisij. 10. Z onimi 10.000 funti, ki jih je daroval sultan, se bodo podpirali Malisori. 11. Dokler se ne bodo mogli sami vzdrževati, dobi vsak Malisor po pol kilograma kornuza na dan in nekaj denarne podpore.

Iz Črne gore.

Cetinje, 3. avgusta. Uradno se zaničuje vest kosovskega valija, da bi bila črnogorska četa po noči dne 28. julija prekoračila mejo. Črnogorska vlada je poostrila mejno nadzorovanje že zaradi kolere v Peči.

V južni Albaniji.

Carigrad, 3. avgusta. Vali iz Janine poroča, da se je vojaštvo pri Filatih spopadlo z Muharem Rešidovo četo, ki šteje 200 mož.

Angleška ustavna kriza.

London, 4. avgusta. Zakon o „vetu“ pride šele v pondeljek v poslanski zbornici na dnevni red. Balfour je (kakor smo že včeraj javili) naznanil, da bo predlagal nezaupnico vladi, ker je svetovala kralju, naj imenuje nove člane v gosposko zbornico. Sodi se, da se bo gosposka zbornica v sredo

zopet bavila z zakonom. V opoziciji je nesoglasje od dne do dne večje. Balfour bi rad obvaroval gosposko zbornico novih članov, pa zato agitira, naj se njegovi pristaši vzdrže glasovanja, tako da bo zakon ne proti njihovim glasovom, ampak brez njih sprejet. Chamberlainovi pristaši pa silijo v boj, misleči da se Asquith ne bo upal imenovati toliko novih lordov, kolikor bi bilo treba, da dobi večino v gosposki zbornici.

Maroko.

Pariz, 3. avgusta. Ker so vsa pogajanja med Kiderlen Waechterjem in Cambonom popolnoma tajna, je nezadovoljnost francoskega časopisja zelo velika. Razpoloženje, ki je bilo zadnje dni že precej optimistično, se je poslabšalo. „Temps“ priporoča vladi, naj ne ponuja Nemčiji nikakršnih kompenzacij.

London, 3. avgusta. Tukajšnje časopisje s „Times“ na čelu piše, da se maročansko vprašanje ne bo rešilo na drug način, kakor da se skliče nova konferenca prizadetih držav, ker je algirska pogodba dejansko že razveljavljena.

Berolin, 3. avgusta. Tukaj se oglašajo hujskači. Znani general Liebert, vodja „Reichsverbanda“ zoper socialno demokracijo, piše v „Post“, da je Maroko edina dežela, ki prihaja za Nemčijo, kot kolonija v poštev, češ Nemčija potrebuje nove dežele, ki ima dovolj bombaža in rude. General Keim pa strastno „dokazuje“, da se Nemčija nima bati vojne z Anglijo, pa očita vladi, da ni dovolj pomnožila vojne mornarice.

London, 3. avgusta. Maročanske oblasti so izgule dva angleška poročevalca po imenu Ostler in Maccullagh iz Agadir. Poveljnik nemške ladje „Berlin“ je baje hotel posredovati zaradi njiju, pa sta odklonila.

Revolucija na Haitiju.

Novi York, 3. avgusta. Predsednik Simon se je odpovedal vladi ter svojo družino zapustil otok. Ko se je vkraval, je prišlo do boja med ljudstvom in policijo. Pet ljudi je ubitih, šest pa ranjenih. Vstasi, ki so popolnoma obkolili Port au Prince, so privolili v tridnevno primirje.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zaloga založba Zarja.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Stampilje vseh vrst za urade, društva, gostinčarje itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj kavčukovih stampilij

Ljubljana, Stari trg št. 20.

Ceniki franco.

FR. KS. KASPER

Ljubljana, Vegova ul., v bližini realke.

Zaloga raznega pohištva,

hišnih oprav za spalne in jedilne sobe, vseh vrst tapeciranega pohištva, naslanjačev, otomanov, kakor tudi pisarniških oprav, dalje različnih platnenih in lesenih rolo, žaluzij in železnih valjčnih zastorov. — Velika množina izgotovljenih oprav za spalne in jedilne sobe vedno v zalogi.

Priznalna pisma, ceniki in vzorci na poljubno razpolago.

„Zarja“ se prodaja v Ljubljani po 6 vin.

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.

Pirnat, Kolodvorska cesta.

Zupančič, Kolodvorska cesta.

Blaž, Dunajska cesta.

Sterkovič, Dunajska cesta.

Fuchs, Marije Terezije cesta.

Tivoli, na žel. prel. pri Nar. domu.

Šubič, Miklošičeva cesta.

Senk, Resljeva cesta.

Kanc, Sv. Petra cesta.

Treo, „

Kušar, „

Podboj, „

Stravs, Škofja ulica.

Bizjak, Bahoričeva ulica.

Remžgar, Zelena jama.

Šveteč, Zaloška cesta.

Cešark, Selenburgova ulica.

Priporočamo
novo trgovino
z manufakturnim blagom

J. CIUHA
preje Jesih & Windischer

Ljubljana
Stari trg št. 1
(prej Bazar)
postaja elektr. železnice

: Kovačnica :

z vsem orodjem in pripravami se takoj odda v najem. Natančne pogoje se poizve pri lastniku Ignaciju Treven v Idriji št. 270.

! VESELO POROČILO !

posebno onim, ki se čutijo onemogle in slabotne.

Kri! in okusni zajtrk imatisti, ki ne pijejo drutiga gega nego dr. pl. Trnkoczya sladni Zdravje! čaj, ki ga imenujemo „Sladin“. Nasladno in redilno živilo prve vrste. —

50% prihranka!

Obenem senzacionalno bojkotno sredstvo proti živilskemu oderuštvo. Dobiva se povsod, tudi pri trgovcu. Zavoj 1/4 kg velja 50 h. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev. Glavna zaloga v petih lekarnah Trnkoczy: Dunaj, Josefstädterstraße 20, Radetzkyplatz 4, Schönbrunnerstraße 109. — Gradec, Sackstraße 3, v Ljubljani, Kranjsko. — V lekarni Trnkoczy poleg rotovža v Ljubljani se tudi odda o zdravlila p. t. članom okr. bol. blag. v Ljubljani, bol. zav. c. kr. tob. tov. in bol. blag. juž. železnice.

Trgovina žita in deželnih pridelkov

Kmet & Slivar

Ljubljana, Marije Ter. cesta 8.

Zastopstvo in zaloga valjčnih mlinov

Vinko Majdič, Kranj,

Peter Majdič, Jarše.

